

Crna Gora

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

AKCIONI PLAN
ZAPOŠLJAVANJA I RAZVOJA LJUDSKIH RESURSA
ZA 2020. GODINU

-predlog-

Podgorica, decembar 2019. godine

Sadržaj

Uvodne napomene	14
DIO I: Strateški, makroekonomski i analitički okvir za izradu Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu	15
1.1 Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020.....	15
1.2 Makroekonomska kretanja i predviđanja kao osnov za izradu Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu	16
1.3. Analitički okvir - kretanja na tržištu rada.....	17
1.3.1. Osnovne karakteristike ostvarenih kretanja na tržištu rada prema indikatorima MONSTAT-a, kao šireg uvida u cjelinu kretanja i stanja tržišta	18
1.3.2. Osnovne karakteristike ostvarenih kretanja na tržištu rada prema podacima iz administrativnih izvora.....	21
1.4. Ocjena stanja i preporuke Evropske komisije u pogledu Socijalne politike i politike zapošljavanja	25
1.5. Izazovi na tržištu rada Crne Gore.....	26
DIO II: Realizacija ključnih mjera i aktivnosti Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2019. godinu	27
2.1. Prioritet I: Povećanje zaposlenosti. Smanjenje stope nezaposlenosti	27
2.2. Prioritet II: Efikasno funkcionisanje tržišta rada.....	28
2.3. Prioritet III: Unapređenje kvalifikacija i kompetencija usklađenih sa potrebama tržišta rada	29
2.4. Prioritet IV: Promovisanje socijalne inkluzije i smanjenje siromaštva.....	30
DIO III: Pregled mjera i aktivnosti Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu.....	32
DIO IV. Finansijski okvir za realizaciju aktivnosti Akcionog plana	11

Uvodne napomene

Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020 predstavlja strateški okvir za politiku zapošljavanja u Crnoj Gori, čije se sprovođenje zasniva na godišnjim akcionim planovima.

Godišnjim akcionim planovima se utvrđuju mjere i aktivnosti za ostvarivanje ciljeva u okviru prioriteta koji su postavljeni Strategijom. Ovaj proces podrazumijeva poštovanje principa podjele nadležnosti između resornih institucija i njihovu koordinaciju.

Akcioni plan za 2020. godinu slijedi, potvrđuje i dograđuje vrijednosti i ciljeve definisane Nacionalnom strategijom zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020, nastojeći da dodatno naglasi neophodnost vođenja sveobuhvatne, multisektorski zasnovane politike zapošljavanja i potrebu intenziviranja primjene mjera i aktivnosti, kako bi se uspješnije djelovalo na veću aktivnost stanovništva, rast zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti.

.

DIO I: Strateški, makroekonomski i analitički okvir za izradu Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu

Strategija Evropa 2020 daje smjernice da se ekonomije zemalja usmjere ka pametnom, održivom i inkluzivnom rastu, koji će pratiti visoka stopa zaposlenosti, produktivnosti i socijalne inkluzije.

Smjernice za politike zapošljavanje EU daju okvir za sprovođenje potrebnih reformi u dijelu unapređenje ljudskih resursa potrebnih tržištu rada, koja se mogu prilagoditi društvenim promjenama i brzim promjenama tržišta rada, u svrhu ostvarivanja ciljeva pune zaposlenosti i socijalne uključenosti.

U tom smislu zaposlenost se mora sagledavati kao ključni cilj društvenog i ekonomskog razvoja, koji neposredno utiče na kvalitet života svih građana.

1.1 Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020

Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020, koja je usvojena krajem 2015. godine, predstavlja osnovni programski okvir za definisanje politike zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa.

Strategija predstavlja sektorski doprinos otklanjanju prepreka privrednom rastu Crne Gore i direktan je nastavak strateškog okvira koji je postavljen Nacionalnom strategijom zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za period 2012-2015. godine. Ovo iz razloga što je postojeći strateški okvir zasnovan na međusektorskoj definiciji politike zapošljavanja, koja obuhvata mjere kako na strani ponude tako i na strani tražnje, razvojne ciljeve zapošljavanja i opšteg razvoja ljudskih resursa.

Novi pristup politici zapošljavanja podrazumijeva širi kontekst sagledavanja i sprovođenja strukturnih reformi, sektorskih politika, pojedinačnih mjera, sa ciljem uklanjanja prepreka i stvaranje uslova za ubrzani privredni rast, kao glavnog generatora rasta zaposlenosti.

Opšti cilj strategije je „Stvaranje optimalnih uslova za rast zaposlenosti i unapređenje ljudskih resursa u Crnoj Gori“ i za njegovu realizaciju definisana su četiri prioriteta:

Prioritet I: Povećanje zaposlenosti. Smanjenje stope nezaposlenosti,

Prioritet II: Efikasno funkcionisanje tržišta rada,

Prioritet III: Unapređenje kvalifikacija i kompetencija usklađenih sa potrebama tržišta rada,

Prioritet IV: Promovisanje socijalne inkluzije i smanjenje siromaštva.

Glavne oblasti unapređenja tržišta rada Crne Gore, a na osnovu kojih su postavljeni prioriteti Strategije jesu:

- unapređenje poslovnog okruženja, porast konkurentnosti i jačanje makroekonomske stabilnosti, ubrzanje privrednog rasta kao glavnog generatora rasta zaposlenosti, mjere aktivne politike zapošljavanja koje su usmjerene prema većoj efikasnosti tržišta rada, jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje (Prioritet I);
- promovisanje fleksigurnosti i smanjivanje rigidnosti zakonodavne zaštite zaposlenja, usaglašavanje sa evropskom regulativom politike zapošljavanja i socijalne politike, kao i podsticanje formalizacije neformalne zaposlenosti kroz dobro odmjeran balans podsticaja, prevencija i sankcija (Prioritet II);
- rast produktivnosti i razvoj ljudskih resursa kroz unapređenje znanja, vještina i kompetencija u cilju povećanja mogućnosti zapošljavanja i povećanja konkurentnosti kroz formalno obrazovanje, neformalno učenje i osposobljavanje (Prioritet III).
- unapređenje socijalnih davanja i usluga socijalne i dječje zaštite, u cilju bolje pokrivenosti i aktivacije ranjivih grupa, integracije u obrazovanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom, kao i na podsticanju uključivanja pripradnika ranjivih grupa na tržište rada (Prioritet IV)

Strategijom su utvrđeni i pokazatelji mjerenja uspjeha njene implementacije, prema kojima je, između ostalih, predviđeno da se, u četvorogodišnjem periodu, međunarodno uporediva stopa zaposlenosti (15-64) prema Anketi o radnoj snazi (MONSTAT), poveća sa 50,4% na 56%, stopa zaposlenosti žena (15-64) poveća sa 45,3% na 51%, stopa nezaposlenosti (15-64) smanji sa 18,2% na 14%, stopa nezaposlenosti mladih (15-24) smanji sa 35,8% na 29%, stopa registrovane nezaposlenosti prema podacima ZZZCG smanji sa 14,95% na 13,5%.

1.2 Makroekonomska kretanja i predviđanja kao osnov za izradu Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu

Osnovni cilj ekonomske politike je povećanje zaposlenosti i životnog standarda svih građana Crne Gore. Da bi se stvorili uslovi za brži i ravnomjerniji rast i razvoj, uspostavljen je aktivan odnos i radi se na suštinskom rješavanju identifikovanih problema, odnosno smanjenju/eliminisanju ključnih prepreka i izazova sa kojima se suočava Crna Gora na makroekonomskom nivou, a koji se, prije svega, odnose na fiskalnu stabilnost i stabilnost finansijskog i, u tom okviru, posebno bankarskog sektora.

Crnogorska ekonomija je u 2018. godini ostvarila realni rast od 5,1% što je drugu godinu zaredom bilo iznad očekivanja i projekcija Vlade Crne Gore, kao i relevantnih međunarodnih organizacija. Trend rasta je nastavljen i u 2019. godini kada je, prema preliminarnim kvartalnim podacima Monstat-a, za prvih šest mjeseci ostvaren ekonomski rast od 3,1% (po kvartalima: Q1-3,0%; Q2- 3,2%).

Prema projekcijama makroekonomskih i fiskalnih pokazatelja za period 2019-2022, ekonomska politika Crne Gore biće uslovljena nizom faktora, od kretanja na globalnom i regionalnom nivou, obaveza iz procesa pridruživanja EU, do potrebe stvaranje uslova za jačanje ekonomskog rasta i razvoja i, s tim u vezi, valorizacije značajnih prirodnih, privrednih i ljudskih potencijala.

U 2020. godini realni rast BDP-a biće 3,4%, 2,8% u 2021. i 3,2% u 2022. godini. U 2019. i 2020. godini, najveći pozitivni doprinosom će imati domaća tražnja od prosječno 3,8 p.p., nakon čega će u posljednje dvije godine referentnog perioda usporiti i dati doprinos od 0,7p.p. Inostrana tražnja (neto izvoz) će podstaknuta snažnim realnim rastom izvoza roba i usluga od 4,3% u periodu 2019-2022 imati pozitivan doprinos rastu BDP-a od 1,1 p.p. u istom periodu za razliku od negativnog doprinosa od 3,1 p.p. koji je imao u 2018. (turizam će rasti po snažnoj stopi od 6,6% nominalno odnosno 5,5% realno.

Deficit tekućeg računa platnog bilansa će se usljed planirane dinamike kretanja uvoza i izvoza roba i usluga spustiti sa procijenjenih 17,1% BDP-a u 2019. na 10,4% BDP-a u 2022. Procijenjena inflacija za 2019. iznosi 0,5%, dok će u periodu 2020-2022 prosječna inflacija iznositi 1,2%

Zaposlenost će u periodu 2020-2022 rasti po nešto umjerenijoj prosječnoj stopi od 1% shodno rastu ekonomske aktivnosti i potencijalima domaće radne snage. Shodno predviđenoj dinamici rasta zaposlenosti, uz planirane politike usmjerene na povećanje aktivnosti stanovništva na tržištu rada, stopa nezaposlenosti će se spustiti sa procijenjenih 14,6% iz 2019. na 13,7% u 2022.

Zarade će nakon nešto većeg rasta od 1,6% u 2020. usljed najavljenog povećanja zarada zaposlenima u sektorima zdravstva i prosvjete, u posljednje dvije godine srednjeg roka rasti po prosječnoj nominalnoj stopi od 0,5%; realne zarade će, shodno projektovanoj dinamici kretanja inflacije, u periodu 2020-2022 zabilježiti pad od 0,3%, dok će prema procjeni u 2019. zabilježiti rast od 0,5%;

1.3. Analitički okvir - kretanja na tržištu rada

1.3.1. Osnovne karakteristike ostvarenih kretanja na tržištu rada prema indikatorima MONSTAT-a, kao šireg uvida u cjelinu kretanja i stanja tržišta

Tržište rada prema podacima iz Ankete o radnoj snazi za drugi kvartal 2019. godine, bilježi pozitivne pomake, kod indikatora stope aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti.

Stopa aktivnosti (stanovništvo starosne grupe 15+) iznosila je 57,8% i bilježi rast od 2.6 procentnih poena u odnosu na prvi kvartal 2019.g. kada je iznosila 55,2%, kao i rast u odnosu na isti kvartal prethodne godine (56,2%).

Stopa aktivnosti (15-64) iznosila je 66,7% i bilježi rast od 2,4 p.p. u odnosu na prvi kvartal 2019.g. kada je iznosila 64,3%, kao i rast u odnosu na drugi kvartal prethodne godine (65,2%).

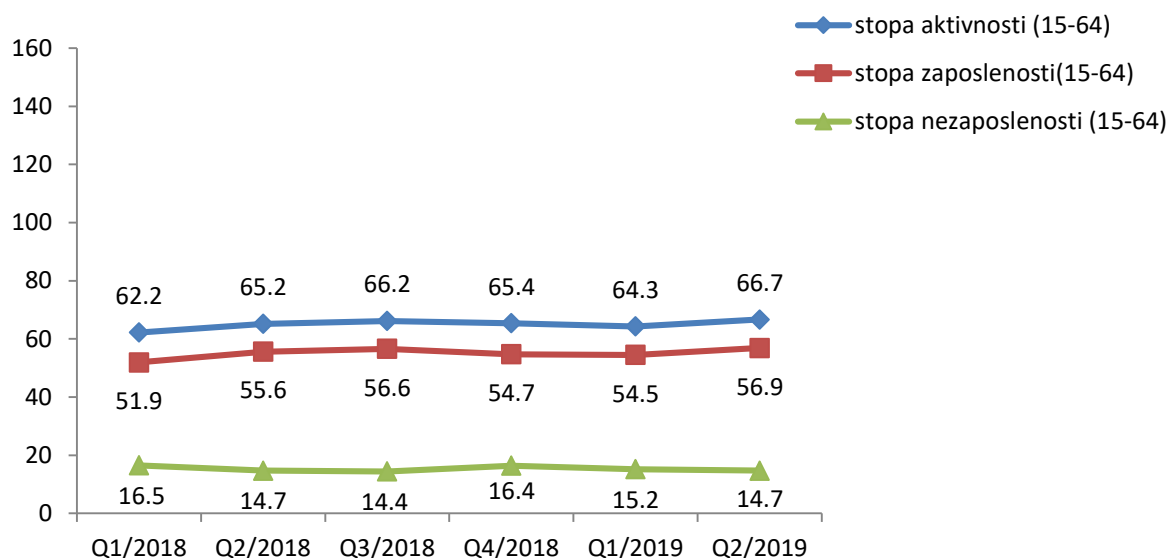
Stopa zaposlenosti (15+) iznosila je 49,5% što je 2,6 p.p. više u odnosu na prvi kvartal kada je iznosila 46,9%. Nadalje, stopa zaposlenosti je zabilježila rast i u odnosu na drugi kvartal prethodne godine, sa 48,1% na 49,5%.

Stopa zaposlenosti (15-64) iznosila je 56,9% i veća je za 2,4 p.p. u odnosu na prvi kvartal kada je iznosila 54,5%, odnosno veća je za 1,3 p.p. u odnosu na drugi kvartal prethodne godine (55,6%).

Stopa nezaposlenosti (15+) iznosila je 14,3% i niža je za 0,7 p.p. u odnosu na prvi kvartal 2019. godine (15,0%). U poređenju sa drugim kvartalom prethodne godine, stopa nezaposlenosti se nalazi na približno istom nivou.

Stopa nezaposlenosti (15-64) iznosila je 14,7% i niža je za 0,5 p.p. u odnosu na prvi kvartal (15,2%), odnosno na istom je nivou u poređenju sa drugim kvartalom 2018. godine.

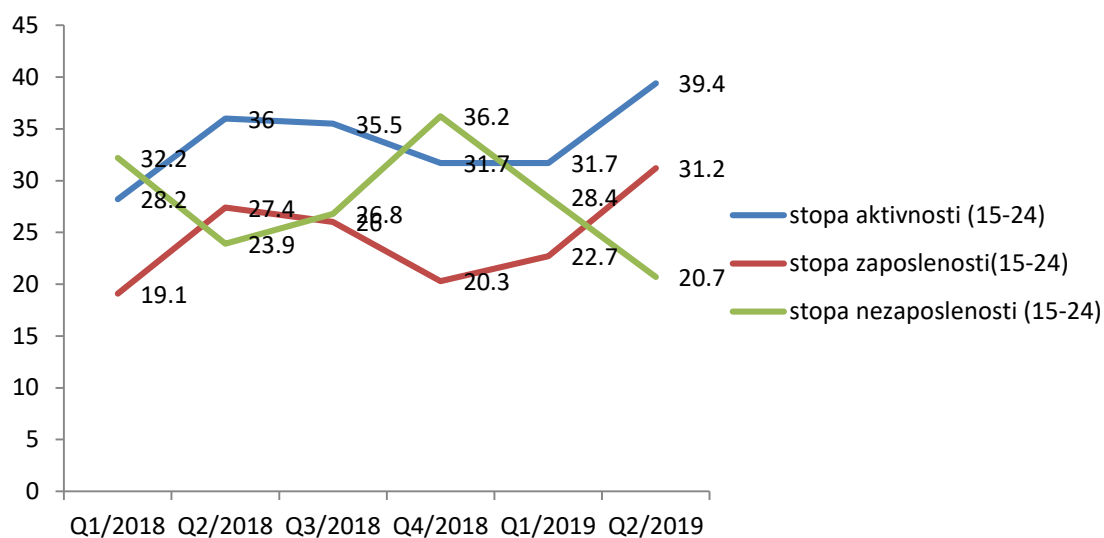
Grafikon 1: Ključni indikatori tržišta rada 2018-2019

Izvor: Monstat/ARS

Indikatori za mlade (stanovništvo starosne grupe 15-24) ukazuju na veoma pozitivne ishode na tržištu rada u referentnom periodu. Stopa aktivnosti u drugom kvartalu 2019. godine iznosila je 39,4%, što je 7,7 p.p. više u odnosu na prvi kvartal tekuće godine, dok je stopa zaposlenosti bila 31,2% ili 8,5 p.p. više u odnosu na prvi kvartal. Paralelno, došlo je do smanjenja stope nezaposlenosti sa 28,4% u prvom na 20,7% u drugom kvartalu 2018. godine. U odnosu na drugi kvartal prethodne godine, stope aktivnosti i zaposlenosti su više za 3,4 p.p. odnosno 3,8 p.p., dok je stopa nezaposlenosti smanjena sa 23,9% na 20,7%. Razlog za izrazito pozitivna kretanja je veliki broj politika usmjerenih ka zapošljavanju i zapošljivosti mladih, uključujući povećanje broja programa i mjera koje sprovede različite institucije uz podršku nacionalnog budžeta ili sredstava Evropske unije.

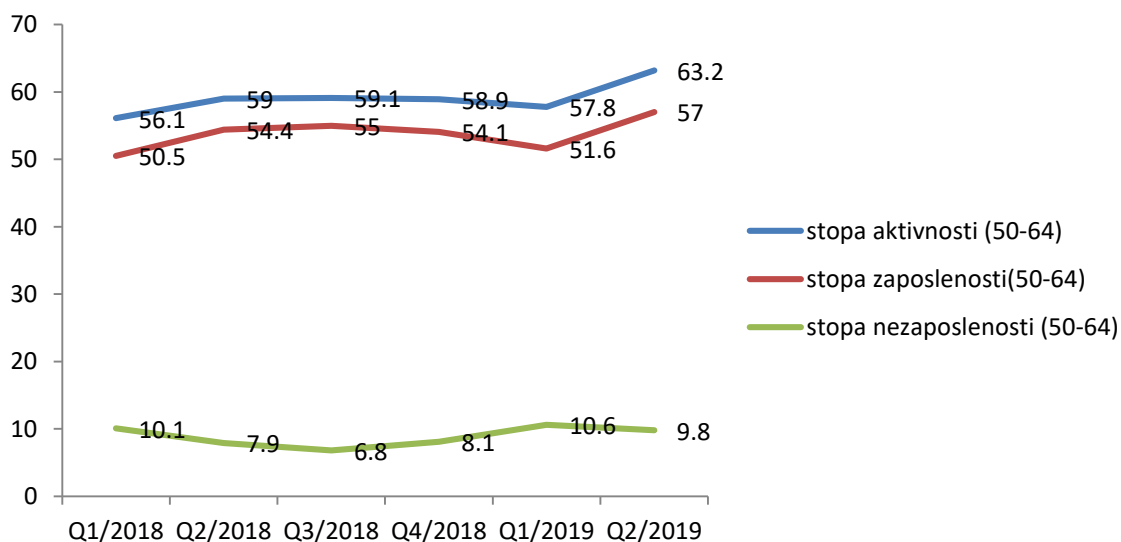
Grafikon 2: Ključni indikatori tržišta rada za mlade (15-24)

Izvor: Monstat/ARS

Nadalje, pozitivna dešavanja na tržištu rada primjetna su i kroz ishode u pogledu stanovništva starosne grupe 50-65, kada je riječ o aktivnosti i zaposlenosti. Stopa aktivnosti u drugom kvartalu 2019. godine bila je 63,2% (59% u drugom kvartalu 2018. g.), dok je stopa zaposlenosti iznosila 57,0% (54,4%, IIQ2018). Međutim, u poređenju sa drugim kvartalom 2018. godine, stopa nezaposlenosti bilježi rast sa 7,9% na 9,8%.

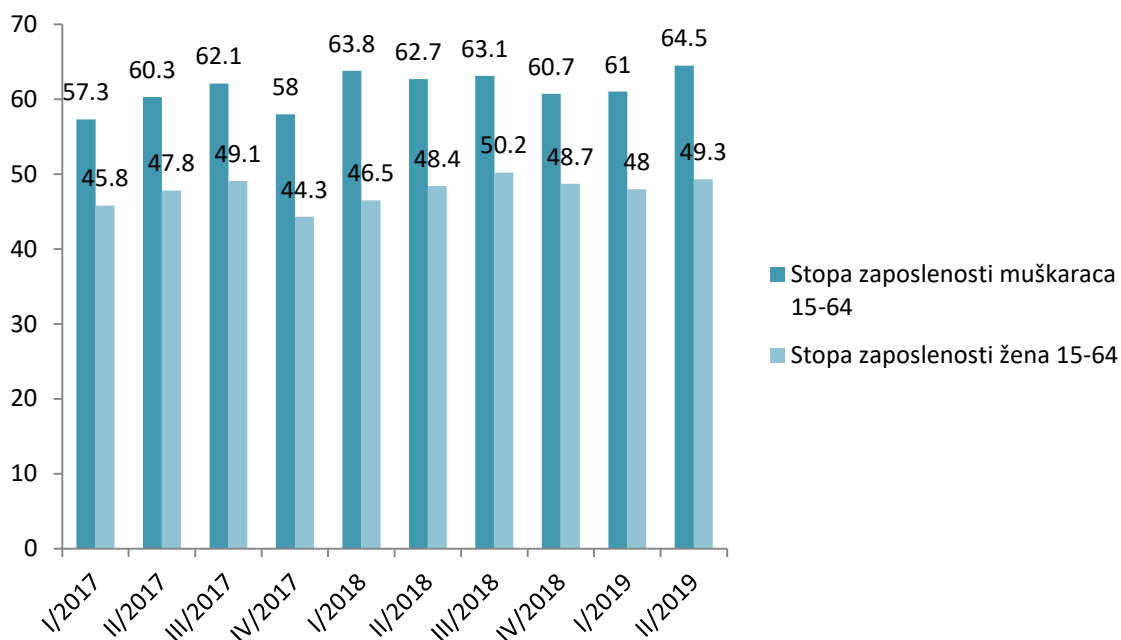
Grafikon 3: Indikatori tržišta rada za stanovništvo starosne grupe 50-65

Izvor: Monstat/ARS

Sa aspekta rodne ravnopravnosti, učešće i zaposlenost žena na tržištu rada prema podacima iz Ankete o radnoj snazi, i dalje je značajno niže od učešća i zaposlenosti muškaraca.

Grafikon 4: Stopa zaposlenosti muškaraca i žena (15-64)

Izvor: Monstat/ARS

1.3.2. Osnovne karakteristike ostvarenih kretanja na tržištu rada prema podacima iz administrativnih izvora

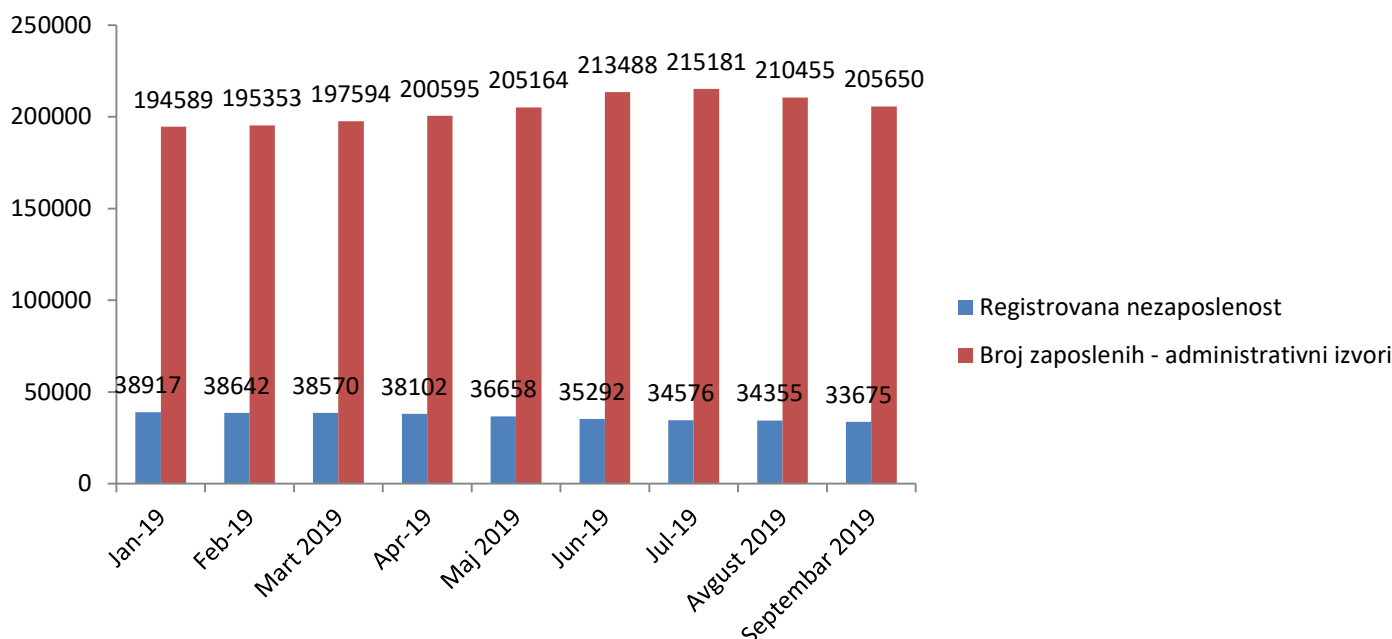
Prema administrativnim podacima Monstat-a, prosječan rast zaposlenosti, za devet mjeseci 2019. godine veći je za 8,2% u odnosu na isti period prethodne godine (204.230:188.687).

Rast zaposlenosti zabilježen je kod 16 sektora djelatnosti dok je kod tri sektora zabilježen pad zaposlenosti. Najveći rast zaposlenosti zabilježen je kod sektora djelatnosti: stručne, naučne i tehničke djelatnosti 23,7%, građevinarstvo 19,2%, usluge smještaja i ishane 16,8% i saobraćaj i skladištenje 10,6%.

Pad zaposlenosti zabilježen je kod tri sektora djelatnosti: snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija; snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada; finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.

Na kraju septembra 2019. godine, prema podacima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, na evidenciji nezaposlenih nalazilo se 33.675 lica što je 6.227 lica ili 15,61% manje u poređenju sa istim periodom protekle godine (39.902). Stopa registrovane nezaposlenosti na kraju septembra iznosila je 14,51% dok je na isti dan protekle godine iznosila 17,20%.

Grafikon 5: Registrovana nezaposlenost i broj zaposlenih u 2019. godini

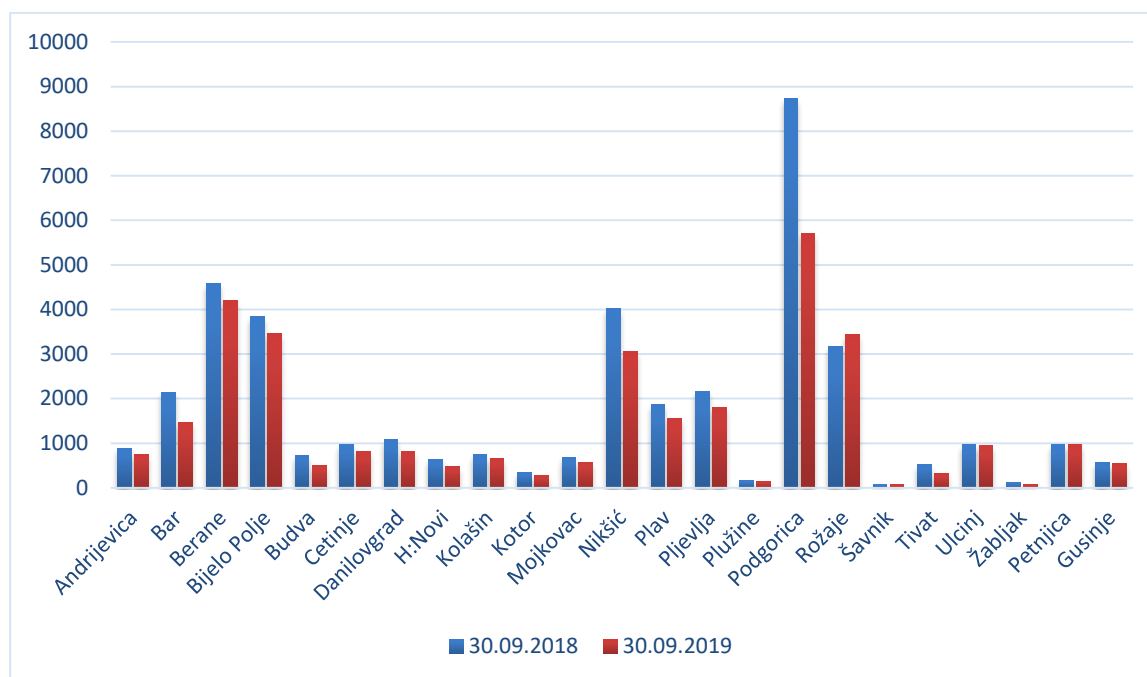
Izvor: Podaci Monstata i ZZZCG

Učešće žena u registrovanoj nezaposlenosti krajem septembra 2019. godine iznosilo je 58,56%, što je neznatno smanjenje u odnosu na isti period 2018. godine (59,55%). U istom uporednom periodu, učešće nezaposlenih mladih do 25 godina u ukupnoj registrovanoj nezaposlenosti je smanjeno je sa 9,5% u 2018. god. na 7,3% u 2019. god., dok je učešće nezaposlenih lica starijih od 50 godina povećano sa 32,4% na 36,5%. Kada je u pitanju dugoročna nezaposlenost, Zaposlenje preko jedne godine traži 22.687 lica ili 67,37% od ukupnog broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda (na dan 30.9.2018. godine 24.887 lica ili 62,37%), preko tri godine 8.992 lica ili 26,7% nezaposlenih (30.9.2018. godine 7.083 lica ili 17,75%), a preko 5 godina 3.246 ili 9,64% (30.9.2018. godine 3.622 ili 9,08%).

Posmatrano prema regionalnoj strukturi, **najveći broj nezaposlenih lica** imali su Područna jedinica Podgorica, za Podgoricu, Danilovgrad, Cetinje, Tuzi i Golubovce – 8.445 lica ili 25,08% (30.9.2018. godine 10.761 lica ili 26,97%) i Područna jedinica Berane, za opštine Berane i Andrijevice – 4.945 lica ili 14,68% (30.9.2018. godine 5.455 lica ili 13,68%).

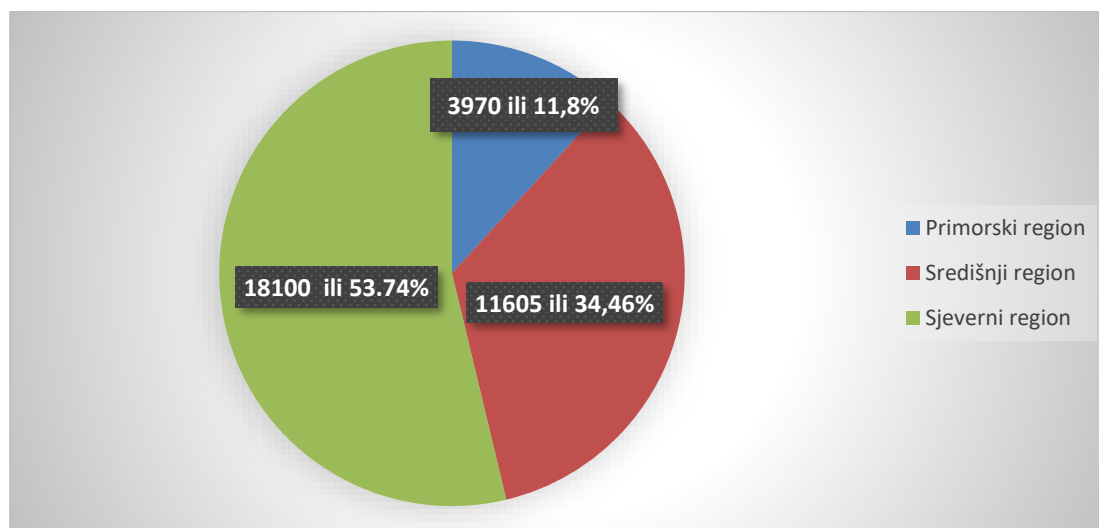
Najmanji broj nezaposlenih lica je na području Područne jedinice Herceg Novi, za opštine Herceg Novi, Kotor i Tivat 1.070 ili 3,18% (30.9.2018. godine 1.514 ili 3,79%), Područna jedinica Pljevlja, za opštine Pljevlja i Žabljak 1.856 ili 5,51% (30.9.2018. godine 2.283 ili 5,72%) i Područne jedinice Plav, za opštine Plav i Gusinje – 2.116 lica ili 6,28% (30.9.2018. godine 2.421 lica ili 6,09%).

Grafikon 6: Broj registrovanih nezaposlenih lica u crnogorskim opštinama

Izvor: ZZZCG

Grafikon 7: Broj registrovanih nezaposlenih lica posmatrano prema regionima¹ na kraju septembra 2019. godine

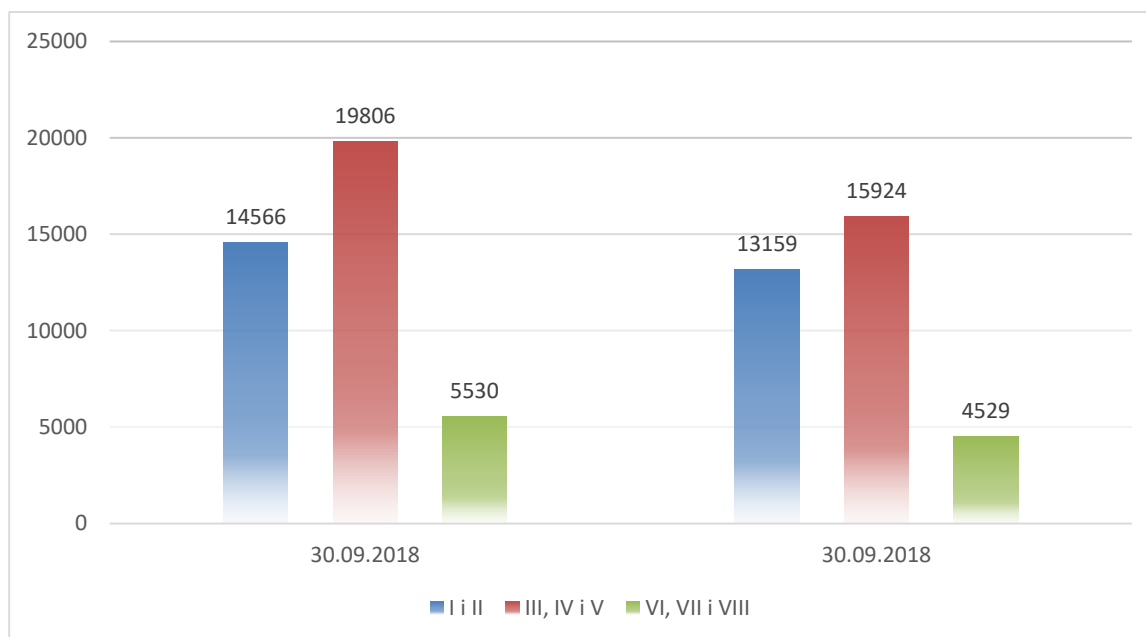

Izvor: ZZZCG

Kvalifikacija nivoa obrazovanja nezaposlenih lica: Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje se nalazi 13.159 lica ili 39,08% sa I i II kvalifikacijom nivoa obrazovanja (30.9.2018. godine 14.566 lica ili 36,5%). Nezaposlenih sa III, IV i V kvalifikacijom nivoa obrazovanja ima 15.924 ili 47,29% (30.9.2018. godine 19.806 ili 49,64%), a sa VI, VII i VIII kvalifikacijom nivoa obrazovanja 4.592 lica ili 13,64% (30.9.2018. godine 5.530 lica ili 13,86%).

¹ Podjela u skladu sa Strategijom regionalnog razvoja

Grafikon 8: Nezaposlena lica prema kvalifikaciji nivoa obrazovanja

Izvor: ZZZCG

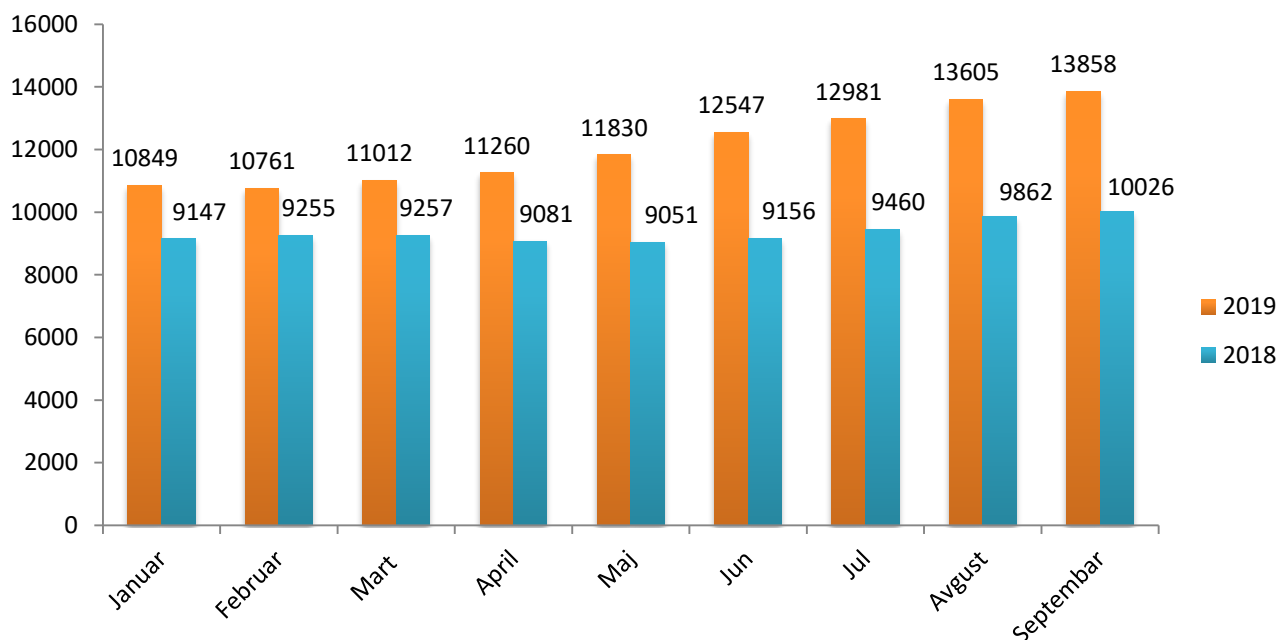
Za devet mjeseci 2019. godine **na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 17.872 lica**. Od navedenog broja, broj lica koja se prvi put prijavljuju je 2.603 ili 14,56%, dok se 15.269 lica ili 85,44% već prijavljivalo na evidenciju Zavoda. U odnosu na isti period 2017. godine prijavljeno je 8.530 lica manje ili 25,88% (za devet mjeseci 2018. godine – 24.430 novoprijavljenih).

Za devet mjeseci 2019. godine oglašeno je 26.172 slobodnih radnih mjesta kroz 12.862 prijave o slobodnim radnim mjestima. U odnosu na isti period 2018. godine, prijavljeno je 1.583 ili 6,44% više slobodnih radnih mjesta.

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u uslugama smještaja i ishrane (7.259 ili 27,74%), zatim u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (4.161 ili 15,9%) i obrazovanju (2.847 ili 10,88%).

Kada su u pitanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti – novčana naknada, u septembru 2019. godine ovo pravo je koristilo 13.858 nezaposlenih lica, što je 38,2% više u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U 2019. godini ovo pravo je u prosjeku mjesečno ostvarivalo 12.078 korisnika, dok su ukupna sredstva izdvojena za novčanu naknadu za prvih devet mjeseci 2018. godine iznosila 11.635.759.04€.

Grafikon 9: Pregled broja korisnika novčane naknade 2018-2019

Izvor: ZZZCG

1.4. Ocjena stanja i preporuke Evropske komisije u pogledu Socijalne politike i politike zapošljavanja

Crna Gora je na XII Međuvladinoj konferenciji u Briselu 13. XII 2016. otvorila pregovore za poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje. Kao uslov za otvaranje Poglavlja 19, Evropska komisija je postavila početno mjerilo koje je podrazumijevalo izradu Akcionog plana za postepeno usklađivanje zakonodavstva i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje evropske pravne tekovine (AP19).

Akcioni plan za Poglavlje 19 usvojen je na sjednici Vlade u martu 2015. godine, nakon čega se pristupilo njegovom sprovođenju i izradi Pregovaračke pozicije. Vremenski period na koji se Akcioni plan odnosi je od 2015. do kraja 2018. godine. Poglavlje 19 podijeljeno je na 8 potpoglavlja: Radno pravo, Zaštita i zdravlje na radu, Socijalni dijalog, Politika zapošljavanja, Evropski socijalni fond, Socijalna inkluzija, Socijalna zaštita, Zaštita od diskriminacije i jednake mogućnosti.

U tom smislu dodatno treba raditi na izmjeni radnog zakonodavstva i zakonodavstva koji se odnosi na zdravlje i zaštitu na radu te u kontinuitetu jačati sistem inspekcije rada. Dodatno treba osnažiti administrativne kapacitete u cilju obezbjeđivanja djelotvornog sprovođenja

zakonodavstva i politike u oblastima zapošljavanja i socijalne politike, jačati zakonodavstvo sa aspekta antidiskriminacije i ravnopravnosti između žena i muškaraca u zapošljavanju i socijalnoj politici.

Nadalje, zaključci sa ministarskog sastanka u Briselu u pogledu ekonomskog i finansijskog dijaloga između EU i Zapadnog Balkana i Turske (2019), preporučuju Crnoj Gori da je za poboljšanje funkcionisanja tržišta rada neophodno povećati aktivnost na tržištu rada: povećanje učešća mladih, žena i nisko kvalifikovanih, jačanje mjera za aktivacije u cilju zaposlenosti, uključujući bolje pružanje mjera za usavršavanje i prekvalifikaciju; unaprijediti koordinaciju između servisa za zapošljavanje i socijalnu zaštitu; spostaviti čvrst mehanizam praćenja i evaluacije primjene i rezultata praktičnog učenja u stručnom i visokom obrazovanju.

1.5. Izazovi na tržištu rada Crne Gore

- Niska stopa aktivnosti radne snage i visoka stopa nezaposlenosti;
- Nedovoljna uključenost mladih, žena i drugih ranjivih grupa na tržište rada;
- Regionalne razlike u zaposlenosti i nezaposlenosti;
- Visok nivo neformalne zaposlenosti;
- Nedovoljna usklađenost ponude i tražnje;
- Nisko učešće građana u programima cjeloživotnog učenja;
- Nedovoljna povezanost mjera aktivacije i socijalne pomoći;
- Nizak nivo uključivanja lica sa invaliditetom i ranjivih grupa na tržište rada.

DIO II: Realizacija ključnih mjera i aktivnosti Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2019. godinu

2.1. Prioritet I: Povećanje zaposlenosti. Smanjenje stope nezaposlenosti

Stimulisanje kreiranja zaposlenosti i podsticanja konkurentnosti unapređenjem poslovnog ambijenta

- ✓ U dijelu realizacije aktivnosti Podsticanja razvoja biznis zona kroz usklađivanje lokalnih propisa sa odredbama Uredbe o biznis zonama, u 2019. godini donijeta je jedna odluka o poslovanju biznis zona – za opštinu Šavnik. Takođe, pokrenuta je inicijativa za osnivanje biznis zone u Podgorici.
- ✓ U okviru sprovođenja programa podrške i kreditiranja u cilju razvoja preduzetništva uz poseban fokus na žene, mlade, početnike u biznisu, visokoškolce, kreditiranje tehnoloških viškova i podršku razvoju poljoprivrede, Investiciono-razvojni fond je za 10 mjeseci u 2019. godine odobreno je 118 kredita u iznosu od 15,3 mil €. Nadalje, kroz podsticanje direktnih investicija kroz realizaciju Uredbe o podsticanju direktnih investicija i razvoj klastera IRF je za 10 mjeseci 2019. godine finansirao investicije u iznosu 94,9 mil €, po osnovu 259 plasmana.
- ✓ Kada su upitanju aktivnosti na unapređenje rada inspekcije rada sa ciljem efikasnije zaštite prava radnika i sprečavanja neprijavljenog rada, Inspekcija rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja u kontinuitetu sprovodi redovne kontrole i kontrole po inicijativama građana. U 2019. godini sprovedeno je 9.747 inspeksijskih nadzora, od čega 6.990 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja. Istovremeno, izrečeno je 3.428 prekršajnih naloga u iznosu od 1.508.360,00€, od čega 2.583 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja u iznosu od 1.256.900,00€. U istom periodu, sprovedeno je devet programa edukacije.
- ✓ U dijelu aktivnosti upoznavanja privrednih subjekata sa temama relevantnim za njihovo poslovanje, Unija poslodavaca CG organizovala je 7 tematskih događaja za privrednike/članove UPCG, koji su obuhvatili 300 učesnika.

Povećanje efikasnosti mjera aktivne politike zapošljavanje sa posebnim naglaskom na uključivanje na tržištu rada mladih, žena i dugoročno nezaposlenih lica

- ✓ U okviru realizacije mjera iz Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku 2015-2017, tokom 2018. godine pripremljen je poziv za dostavljanje prijedloga projekata u okviru Programa grantova za zapošljavanje ZZZCG, sa pratećim smjernicama i uputstvima za nezaposlena lica koja se mogu prijavljivati. Nadalje, projekat „Dalji razvoj lokalnih inicijativa za zapošljavanje u Crnoj Gori“ je započeo sa realizacijom 02. septembra 2019. godine; Metodologija za sprovođenje analize lokalnih tržišta rada u CG je izrađena, na osnovu koje će se sprovesti analiza lokalnih tržišta rada najkasnije do aprila/maja 2020. godine.

- ✓ Mjere koje se odnose na sprovođenje aktivne politike zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je implementirao u skladu sa raspoloživim sredstvima.
U javne radove za deset mjeseci uključeno je 532 nezaposlena lica.
U programe obrazovanja i osposobljavanja uključeno je 888 nezaposlenih lica, Ovi programi su završeni za 563 , dok je njihova realizacija u toku za 325 učesnika, tako da nije istekao period praćenja zapošljavanja lica koja su sa uspjehom završila programe obrazovanja i osposobljavanja.
Programi osposobljavanja realizuju se za 480 nezaposlenih lica iz evidencije Zavoda, od kojih su 239 lica učesnici programa osposobljavanja za rad kod poslodavca, a 241 lice učesnici programa osposobljavanja za samostalan rad. U ostale programe usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti koji targetiraju žene, teže zapošljiva, mlada i dugoročno nezaposlena lica uključena su 284 lica iz evidencije nezaposlenih lica.
- ✓ U dijelu jačanje saradnje sa centrima za socijalni rad, u dijelu aktivacije radno sposobnih korisnika, u okviru projekta „Saradnja između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i centara za socijalni rad“, saradnja i integrisan pristup rada ovih institucija je regulisan potpisivanjem Sporazuma s ciljem da se korisnicima materijalnog obezbjeđenja porodice omogući da uz podršku službi rješavaju probleme, da se osnaže i razviju sposobnosti za aktivno prevazilaženje nepovoljne socijalne situacije, bolju uključenost na tržište rada i/ili veću socijalnu uključenost u društvo. U periodu od januara do oktobra 2019. godine izrađeno 1.573 planova aktivacije za nezaposlena lica, dok je 182 korisnika MOP-a uključeno u mjere aktivne politike zapošljavanja dok je u posredovanje u zapošljavanju uključeno 797 lica.

Obezbjeđivanje veće zaposlenosti u nerazvijenim područjima Crne Gore

- ✓ Putem Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori, Zavod za zapošljavanje Crne Gore odobrio je 46 kredita, u vrijednosti od 315.000,00€ namijenjenih otvaranju 63 nova radna mjesta €, čijom realizacijom je omogućeno otvaranje 96 novih radnih mjesta.
- ✓ Zavod za zapošljavanje je u septembru 2019. godine sproveo postupak javne nabavke za potrebe izvođenja “Specijalističke obuke za preduzetnike i pravna lica-korisnike kredita iz Inoviranog programa samozapošljavanja”. Trenutno je u toku izvođenje obuka.

2.2. Prioritet II: Efikasno funkcionisanje tržišta rada

Usaglašavanje sa evropskom regulativom politike zapošljavanja i socijalne politike

- ✓ U 2019. godini poseban rad je bio posvećen izradi unapređenu zakonskih rješenja u oblasti posredovanja pri zapošljavanju i radnih odnosa. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti je donešen u aprilu 2019. godine, dok je Zakon o radu usvojen od strane Vlade Crne Gore te predstoji proces donošenja od strane parlamenta.
- ✓ Vlada Crne Gore je donijela Predlog Odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2020. godinu.

- ✓ U dijelu daljeg razvoja kapaciteta i kadrovskog jačanja Zavoda za zapošljavanje za uključivanje u EURES mrežu,

Promovisanje fleksigurnosti i smanjenje rigidnosti zakonodavne zaštite zaposlenja

- ✓ Za deset mjeseci 2019. godine, registrovane su tri nove agencije za ustupanje zaposlenih , dok nije bilo osnivanja novih agencija za posredovanje pri zapošljavanju.
- ✓ Socijalni savjet je zaključno sa 30.09.2019 održao tri plenarne sjednice i dao jedno mišljenje, tri preporuke i četiri zaključka. U istom periodu održane su četiri sjednice Predsjedništva Socijalnog savjeta. Socijalni savjet Crne Gore je na Sedmoj redovnoj sjednici 14.02.2018 donio Zaključak o formiranju Radne grupe sa zadatkom da sačini Analizu efekata povećanja minimalne zarade, smanjenja troškova zarade (sa i bez uvođenja neoporezivog dijela zarade) i da prijedlog zaključaka na osnovu Analize.

Podsticanje formalizacije neformalne zaposlenosti

- ✓ U 2018. godini, u formalnu zaposlenost je uvedeno 491 lice, od čega 333 crnogorskih državljana i 158 stranca. Zapažanje sa terena ukazuje na blagi napredak u formalizaciji neformalnog rada.
- ✓ U okviru aktivnosti Analiza i tematski pregled neformalnog zapošljavanja u Crnoj Gori kroz Platformu za zapošljavanje i socijalna pitanja“ (ESAP) Regionalnog savjeta za saradnju, održana je Konferencija u Tirani 27.i 28.03.2019, na kojoj je potpisan Memorandum o saradnji inspekcija rada 6 zemalja Zapadnog Balkana kao i Regionalna konferencija o neformalnom zapošljavanju na Zapadnom Balkanu održana 15.10.2019 .godine u Sarajevu.

2.3. Prioritet III: Unapređenje kvalifikacija i kompetencija usklađenih sa potrebama tržišta rada

Promovisanje pristupa i učešća odraslih u cjeloživotnom učenju

- ✓ Centar za stručno obrazovanje organizovao je manifestaciju „XVIII Dani obrazovanja i učenja odraslih“ u cilju promovisanja obrazovanja odraslih. U okviru pomenute aktivnosti, održani su okrugli sto, panel diskusija, seminar kao i prezentacije aktuelnosti u pogledu obrazovanja odraslih u Crnoj Gori.
- ✓ U dijelu širenja mreže organizatora obrazovanja odraslih koji posjeduju licencu za realizaciju programa, licencirano je 10 ovih organizatora obrazovanja odraslih.
- ✓ U dijelu sprovođenja programa karijerne orijentacije u stručnim školama, pripremljene su publikacije za rad karijernih savjetnika: Upitnici za različite vršnjačke grupe, Vodič o pravima iz učeničkog i studentskog standarda, Vodič o priznavanju inostrane obrazovne isprave, Korišćenje društvenih mreža u vođenju karijere, Vođenje intervjua sa učenicima, Europass jezički pasoš i Europass mobilnost kao i prevod Strategije za karijerno savjetovanje, i knjige Gatsby Sir John Holman, Dobro karijerno vođenje

- ✓ Kroz poboljšanje obrazovne ponude za različite ciljne grupe, urađeno je i usvojeno 13 novih modularizovanih obrazovnih programa i 3 prilagođena programa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama. Programi su usvojeni u junu 2019. godine, a impementiraju se od školske 2019/2020. godine

Unapređenje kvaliteta na svim nivoima i usaglašavanja sa potrebama tržišta rada

- ✓ Urađeno i usvojeno 54 novih standarda zanimanja, 50 standarda kvalifikacije i 13 standarda kvalifikacije nivoa obrazovanja
- ✓ Pripremljena 10 programa obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija,
- ✓ Urađeno i usvojeno 13 novih modularizovanih obrazovnih programa. Programi su usvojeni u junu 2019. godine, a impementiraju se od školske 2019/2020. godine.
- ✓ U dijelu prilagođavanja obrazovnih programa licima sa posebnim obrazovnim potrebama u cilju njihovog lakšeg uključivanja na tržište rada, urađena su 3 prilagođena obrazovna programa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama. Programi su usvojeni u junu 2019. godine, a impementiraju se od školske 2019/2020. godine.

2.4. Prioritet IV: Promovisanje socijalne inkluzije i smanjenje siromaštva

Unapređenje socijalne inkluzije i sistema socijalne zaštite

- ✓ U okviru sprovođenja mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja, . U periodu od januara do oktobra 2019. godine izrađeno 1.573 planova aktivacije za nezaposlena lica, dok je 182 korisnika MOP-a uključeno u mjere aktivne politike zapošljavanja dok je u posredovanje u zapošljavanju uključeno 797 lica.

Integracija u obrazovanju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, obuhvaćeno je 7 aktivnosti:

- ✓ U periodu od 01.01.2019. godine do 01.09.2019. godine, Prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju su donijele nalaz i mišljenje o utvrđenom procentu invaliditeta za 2850 lica
- ✓ U okviru finansiranja grant šema za podsticanje zapošljavanja lica sa invaliditetom, po javnom pozivu za podnošenje predloga projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom, Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore odobrio je finansiranje 57 projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom u kojima je uključeno 383 lica sa invaliditetom.
- ✓ Kroz mjeru subvencioniranog zapošljavanja lica sa invaliditetom, na dan 30.10.2019. godine, 689 poslodavaca ostvaruje pravo na subvenciju zarade za 1061 lica sa invaliditetom (muškarci – 517; žene – 544). Na određeno vrijeme zaposleno je 388 lica sa invaliditetom, dok su 673 lica zaposlena na neodređeno vrijeme.

- ✓ U okviru zakonodavnih aktivnosti, pripremljen predlog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i dat na javnu raspravu i upućen na mišljenje MOR-u i Evropskoj komisiji

Uključivanje društveno ranjivih grupa na tržište rada:

- ✓ U okviru realizacije programa obrazovanja, za sticanje stručne kvalifikacije za RE populaciju, uključeno je 1 lica
- ✓ U mjere aktivne politike obrazovanja uključeno je 53 pripadnika Roma i Egipćana iz evidencije nezaposlenih lica, od čega 13 žena i 40 muškaraca. U javni rad "Neka bude čisto", uključeno je 15 lica dok je u sedam lokalnih javnih radova uključeno je 18 lica (sedam žena)
- ✓ Saradnici u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana u oblasti zapošljavanja, koji su angažovani preko NVO »Help«, u toku 2019. godine su dva puta nedjeljno u Podgorici, odnosno, jednom nedjeljno u Nikšiću, boravili u biroima rada i uz podršku i pomoć mentora upoznavali se sa tehnologijom rada sa nezaposlenim licima; Saradnici su upoznati sa procesom prijave, načinom rada sa nezaposlenim licima na informativnim sastancima, pripremom nezaposlenih lica za uključivanje u programe APZ, praćenjem aktuelnih oglasa u biroima rada i na sajtu ZZZCG.

Napomena: Sveobuhvatno izvještavanje o sprovedenim aktivnostima Akcionog plana predviđeno je kroz Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljuskih resursa za 2019. godinu koji će biti usvojen u aprilu 2020. godine.

DIO III: Pregled mjera i aktivnosti Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu

Imajući u vidu novi pristup politike zapošljavanja, koji podrazumijeva širi kontekst sagledavanja i sprovođenja strukturnih reformi, sektorskih politika, pojedinačnih mjera, sa ciljem uklanjanja prepreka i stvaranja uslova za ubrzani privredni rast kao glavnog generatora rasta, te smjernice EK u smislu:

- stvaranja uslova za veću fleksibilnost na tržištu rada;
- unapređenja sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja i njihovog obuhvata i usmjeravanja na dugoročno nezaposlene, žene i mlade;
- sprovođenja reforme socijalne zaštite kako bi se osigurala isplativost, bolje namjena pomoći i smanjenje demotivacije žena za rad;
- poboljšanja procesa prelaska iz škole na posao preko učenja na radnom mjestu i promovisanja poziva na stručno obrazovanje;

Slijedeći opšti cilj Nacionalne strategije zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020 - **stvaranje optimalnih uslova za rast zaposlenosti i unapređenje ljudskih resursa u Crnoj Gori** – tokom 2020. godine planirane su mjere i aktivnosti u okviru četiri definisana prioriteta.

Pokazatelji uspjeha u cilju mjerenja implementacije Strategije zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020			
	Početna vrijednost (2014)	IIQ 2019	Ciljna vrijednost (2020)
Stopa zaposlenosti (15-64)	50,4%	56,9%	56%
Stopa nezaposlenosti (15-64)	18,2%	14,5%	14%
Stopa nezaposlenosti mladih (15-24)	35,8%	20,7%	29%
Stopa siromaštva	8,6%	-	7%
Stopa rizika od siromaštva	-	-	20%

PRIORITET 1: Povećanje zaposlenosti. Smanjenje stope nezaposlenosti

Cilj 1. Stimulisanje kreiranja zaposlenosti i podsticanje konkurentnosti unapređenjem poslovnog okruženja

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
1.1.1.	Podsticaj razvoja biznis zona kroz usklađivanje lokalnih propisa sa odredbama Uredbe o biznis zonama	- Broj Odluka o osnivanju biznis zona od lokalnog značaja koje su usklađene sa odredbama podzakonskog akta i proglašene otvorenim za ulaganja	Nisu potrebna finansijska sredstva	MEK
1.1.2.	Realizacija Uredbe o dodjeli sredstava za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede	- Broj i vrijednost podržanih projekata/ preduzeća - Broj zaposlenih lica na realizaciji projekata	1.950.000,00 € (ukupan budžeta za Program za unapređenje konkurentnosti privrede	MEK
1.1.3.	Unapređenje rada inspekcije rada sa ciljem efikasnije zaštite prava radnika i sprečavanja neprijavljenog rada	- Broj inspekcijskih nadzora - Broj izrečenih mjera - Broj sprovedenih programa edukacije	Redovne aktivnosti	UIP /Inspekcija rada
1.1.4.	Sprovođenje programa podrške i kreditiranja u cilju razvoja preduzetništva, uz poseban fokus na žene, mlade, početnike u biznisu,	- 150 odobrenih kredita		IRF

	visokoškolce, kreditiranje tehnoloških viškova i podršku razvoju poljoprivrede			
1.1.5.	Organizovanje okruglih stolova na različite teme relevantne za poslovanje privrednih subjekata	- Održano 10 okruglih stolova	1.000,00€	UPCG
1.1.6.	Organizovanje obuka za članove UPGC i/ili potencijalne preduzetnike	- Održan minimum jedan ciklus obuka za članove UPGC i/ili potencijalne preduzetnike. - 20 polaznika prošlo kroz obuku	1.000,00€	UPCG
1.1.7.	Dalja afirmacija Centra za razvoj kompetencija u Podgorici kroz organizaciju obuka i savjetovanja za različite ciljne grupe, a prvenstveno MSP i potencijalne preduzetnike	- Broj savjetovanja s u sklopu Biznis savjetovašta za žene i mlade; - broj obuka za MSP i potencijalne preduzetnike		UPCG/Asocijacija poslovnih žena CG/Glavni grad Podgorica

Cilj 2. Povećanje efikasnosti mjera aktivne politike zapošljavanja sa posebnim naglaskom na uključivanje na tržište rada mladih, žena i dugoročno nezaposlenih lica

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
		- Minimum 120 nezaposlenih lica dobilo bespovratna sredstva za započinjanje sopstvenog biznisa (u okviru 1. Poziva ZZZCG)	174.954,15€ (kofinansiranje – budžet Vlade CG)	MRSS/ZZZCG/MF

1.2.1.	Podrška samozapošljavanju kroz Program grantova za samozapošljavanje Zavoda za zapošljavanje Crne Gore	- Minimum 120 nezaposlenih lica dobilo bespovratna sredstva za započinjanje sopstvenog biznisa (u okviru 2. Poziva ZZZCG)	991.406,85€ (sredstva EU-IPA)	
1.2.2.	Jačanje lokalnih inicijativa za zapošljavanje u Crnoj Gori	- Izrađena Analiza potreba lokalnih tržišta rada u CG; - Minimum 15 opština u CG uspostavilo lokalna partnerstva za zapošljavanje i RLJR; - Izrađeno min. 15 lokalnih strategija zapošljavanja i RLJR sa pratećim jednogodišnjim akcionim planom.	39.162,38€ (kofinansiranje – budžet Vlade CG) 221.920,13€ (sredstva EU-IPA)	MRSS
1.2.3.	Realizacija Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem	- Broj lica uključenih u Program - Procenat zaposlenih 6 mjeseci nakon završetka programa osposobljavanja - Procenat lica zaposlenih kod poslodavca kod kojeg su se osposobljavali	7.500.000,00€	MP
1.2.4.	Realizacija programa obrazovanja i osposobljavanja za sticanje stručnih kvalifikacija i ključnih vještina	- Najmanje 620 nezaposlenih lica uključeno u programme	350.000,00€	ZZZCG

		obrazovanja i osposobljavanja		
1.2.5.	Realizacija programa javnih radova	- Najmanje 400 nezaposlenih lica uključeno u programe javnog rada	730.000,00€	ZZZCG
1.2.6.	Realizacija programa osposobljavanja za rad kod poslodavca i osposobljavanja za samostalan rad	- Najmanje 500 nezaposlenih lica uključeno u programe osposobljavanja - Udio lica uključenih u programe koja su stekla zaposlenje nakon šest mjeseci	819.000,00€	ZZZCG
1.2.7.	Realizacija drugih mjera usmjerenih na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti (programi koji targetiraju žene, mlade, dugoročno nezaposlene i druge posebno osjetljive grupe nezaposlenih lica)	- Broj mladih - Broj žena - Broj lica koja primaju novčanu naknadu - Broj dugoročno nezaposlenih lica - Broj lica korisnika materijalnog osiguranja porodice	801.000,00 €	ZZZCG
1.2.8.	Realizacija sporazuma o procesu socijalne aktivacije radno sposobnih korisnika MOP-a	- Broj izrađenih planova aktivacije nezaposlenih lica; - Broj lica korisnika MOP-a uključenih u mjere APZ-a; - Broj lica uključenih u posredovanje u zapošljavanju	Redovne aktivnosti	ZZZCG/CSR

1.2.9.	Mapiranje i aktivacija mladih (15-29) koji nisu zaposleni, niti u sistemu obrazovanja ili obuka (NEET)	- Broj lica iz kategorije NEET prepoznatih i registrovanih na evidenciji ZZZCG		MRSS/ZZZCG
---------------	--	--	--	------------

Cilj 3: Obezbjedivanje veće zaposlenosti u nerazvijenim područjima Crne Gore

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
1.3.1.	Podsticanje razvoja preduzetništva putem kreditiranja, pod uslovima povoljnijim od tržišnih, onih biznis ideja koje u sebi sadrže novo zapošljavanje sa posebnim akcentom na manje razvijena područja	- 35 odobrenih kredita; - 40 otvorenih novih radnih mjesta	200.000,00€	ZZZCG
1.3.2.	Podrška zapošljavanju u manje razvijenim opštinama Crne Gore, sa naglaskom na Sjeverni region	- Objavljen Poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za projekte osposobljavanja i zapošljavanja; - Održani informativni sastanci u min. 10 opština u CG o uslovima, načinima i mogućnostima prijavljivanja na Poziv.	413.823,53€ (kofinansiran je – budžet Vlade CG) 2.345.000,00 € (sredstva EU-IPA)	MRSS
1.3.3.		- 70 obučenih preduzetnika i		ZZZCG

	Sprovođenje obuka za preduzetnike i lica koja započinju biznis	pravnih lica – korisnika kredita	5.000,00€	
--	--	----------------------------------	-----------	--

PRIORITET 2: Efikasno funkcionisanje tržišta rada

Cilj 1: Usaglašavanje sa evropskom regulativom politike zapošljavanja i socijalne politike

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
2.1.1.	Izrada nove Nacionalne strategije zapošljavanja	- Izrađena i usvojena strategija	50.000,00€	MRSS
2.1.2.	Sprovođenje evaluacije Strategije zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020	- Sprovedene inicijalne aktivnosti u pogledu evaluacije - Integrisanje ključnih rezultata evaluacije u okviru nove Nacionalne strategije zapošljavanja		MRSS
2.1.3.	Izrada Odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu	- Donijeta Odluka Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu	Nisu potrebna finansijska sredstva	MRSS
		- Broj zaposlenih u EURES odsjeku		

2.1.4.	Razvoj kapaciteta i kadrovsko jačanje Zavoda za zapošljavanje za uključivanje u EURES mrežu	- Broj zaključenih ugovora o zapošljavanju i zaštiti prilikom zapošljavanja u inostranstvu	Nisu potrebna finansijska sredstva	ZZZCG
---------------	---	--	------------------------------------	-------

Cilj 2: Promovisanje fleksigurnosti i smanjivanje rigidnosti zakonodavne zaštite zaposlenja

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
2.2.1.	Promovisanje fleksibilnosti na tržištu rada kroz dalji razvoj agencija za ustupanje i agencija za zapošljavanje	- Broj registrovanih agencija za privremeno ustupanje zaposlenih - Broj registrovanih agencija za zapošljavanje - Broj zaposlenih posredovanjem agencija za zapošljavanje	Nisu potrebna finansijska sredstva	Agencije/ MRSS
2.2.2.	Unapređenje rada Socijalnog savjeta i socijalnog dijaloga kroz dalji razvoj kolektivnog pregovaranja	- Broj mišljenja, preporuka i zaključaka	Nisu potrebna finansijska sredstva	Socijalni savjet
2.2.3.	Unapređenje nivoa povezanosti poslodavaca i nezaposlenih putem informacionog sistema i kroz razvoj neposredne komunikacije	- Broj poslodavaca koji koriste usluge ZZZCG; - Broj posredovanja;		ZZZCG

	(informatičko povezivanje, posjete poslodavcima, sajmovi zapošljavanja, okrugli stolovi)	- Učešće ZZZCG na sajmovima zapošljavanja, okruglim stolovima, prezentacijama	Redovne aktivnosti	
2.2.4.	Sprovođenje aktivnosti posredovanja u zapošljavanju	- Broj posredovanja u zapošljavanju (povećanje za 10%); - Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta; - Broj popunjenih radnih mjesta posredstvom ZZZCG u poređenju sa ukupnim brojem traženih izvršilaca - Prosječna ocjena usluga posredovanja prema klijentima/poslodavcima prema Anketi za poslodavce	Redovne aktivnosti	ZZZCG
2.2.5.	Informisanje članstva o novim zakonskim rješenjima koja se odnose na tržište rada i izrada mini informatora	- Mini informator izrađen i prezentovan na sajtu Saveza sindikata Crne Gore		SSCG

Cilj 3: Podsticanje formalizacije neformalne zaposlenosti

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
2.3.1.	Sprovođenje aktivnosti Inspekcije rada u cilju prelaska iz neformalne u formalnu zaposlenost	- Broj lica uvedenih u formalnu zaposlenost	Redovne aktivnosti	UIP/Inspekcija rada
2.3.2.	Unapređenje sistema mjerenja neformalne zaposlenosti kroz Anketu o radnoj snazi	- Sprovedene aktivnosti unapređenja praćenja neformalne zaposlenosti		MONSTAT

PRIORITET 3: Unapređenje kvalifikacija i kompetencija usklađenih sa potrebama tržišta rada**Cilj 1: Promovisanje pristupa i učešća odraslih u cjeloživotnom učenju**

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
3.1.1.	Organizovanje različitih aktivnosti u cilju promovisanja obrazovanja odraslih	- Broj održanih okruglih stolova, radionica i manifestacija	5.585,86€	MP/CSO
3.1.2.	Širenje mreže organizatora obrazovanja odraslih koji posjeduju licencu za realizaciju programa	- Povećanje broja licenciranih organizatora obrazovanja za 5% i dopuna licence organizatora obrazovanja odraslih sa novim programima(5%)	Redovne aktivnosti	MP/CSO/Zavod za školstvo

3.1.3.	Poboljšanje obrazovne ponude za različite ciljne grupe	- Izrađeno i usvojeno najmanje 10 modularizovanih obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja	80.000,00€	MP/CSO/socijalni partneri/škole/fakulteti
3.1.4.	Sprovođenje programa karijerne orijentacije u stručnim školama	- 20 nezaposlenih visokoskolaca će pohađati besplatnu obuku za unapredjenje digitalnih kompetencija - Najmanje 600 učenika osnovnih i srednjih škola će učestvovati na webinarima organizovanim od strane ustanove za unapredjenje digitalnih kompetencija - Pripremljeno 4 video materijala u vezi sa unapredjenjem digitalnih kompetencija - Najmanje 60 školskih karijernih savjetnika će pohađati obuke za karijerno vodjenje i savjetovanje u školama	Redovne aktivnosti	MP/CSO/Zavod za školstvo
3.1.5.	Promovisanje stručnog obrazovanja orijentisanog prema potrebama tržišta rada i strateškim opredjeljenjima Crne Gore	- Održano takmičenje u vještinama EuroSkills 2020, sa predstavnicima Crne Gore. - Organizovana je kampanja „Stručno je ključno“ u kojoj učestvuju i predstavnici Centra - Urađen informator „Kuda nakon osnovne	40.000,00€	CSO/MP/ZZZCG /socijalni partneri/škole/fakulteti

		škole 2020“ u organizaciji ZZŠ		
--	--	-----------------------------------	--	--

Cilj 2: Unapređenje kvaliteta obrazovanja na svim nivoima i usaglašavanje sa potrebama tržišta rada

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
3.2.1.	Priprema standarda zanimanja, standard kvalifikacija i ispitnih kataloga	- Urađeno i usvojeno najmanje 10 modularizovanih obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja	44.000,00€	CSO/MP/ socijalni partneri/ škole/ fakulteti
3.2.2.	Priprema programa obrazovanja za odrasle i ispitnih kataloga za sticanje stručnih kvalifikacija	- izrađeno najmanje 10 programa obrazovanja za sticanje stručnih kvalifikacija - Usvojeni programi obrazovanja na Nacionalnom savjetu za obrazovanje	8.000,00€	CSO
3.2.3.	Priprema modularizovanih obrazovnih programa za nivoe II-V	- Urađeno i usvojeno najmanje 10 modularizovanih obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja	38.000,00€	CSO/ MP/ socijalni partneri/ škole/ fakulteti

3.2.4.	Prilagođavanje obrazovnih programa licima sa posebnim obrazovnim potrebama u cilju njihovog lakšeg uključivanja na tržište rada	- Prilagođeno najmanje 5 modularizovanih obrazovnih programa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama	6.000,00€	CSO/MP
3.2.5.	Unapređenje preduzetničkih vještina učenika/polaznika u cilju njihovog samostalnog uključivanja na tržište rada po završetku školovanja	- Broj realizovanih aktivnosti u cilju unapređenja preduzetničkih vještina učenika / polaznika	4.500,00€	CSO/škole
3.2.6.	Uspostavljanje Informacionog sistema tržišta rada	-Uspostavljen informacioni sistem tržišta rada; -Utvrđivanje metodologije izvještavanja	Nisu potrebna finansijska sredstva	MRSS
3.2.7.	Organizacija predavanja u cilju osmišljavanja i pokretanja sopstvenog biznisa	- Organizovano 10 predavanja za 60 učenika srednjih škola - Učešće 5 srednjih škola na Međunarodnom sajmu virtuelnih preduzeća	Redovne aktivnosti	MP/CSO
3.2.8.	Programi profesionalne orijentacije	- Najmanje 3000 lica uključeno u aktivnosti	Redovne aktivnosti	ZZZCG

PRIORITET 4: Promovisanje socijalne inkluzije i smanjenje siromaštva

Cilj 1: Unapređenje socijalne inkluzije i sistema socijalne i dječje zaštite, u cilju bolje pokrivenosti i aktivacije ranjivih grupa

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
4.1.1.	Sprovođenje mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja	- Izrađeni i sprovedeni individualni planovi aktivacije radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja	Redovne aktivnosti	MRSS/CSR/ZZZ CG/socijalni partneri
4.1.2.	Razvoj usluga socijalne i dječje zaštite	- Broj lica obuhvaćenih uslugama socijalne i dječje zaštite	Redovne aktivnosti	MRSS/Lokalne samouprave/Li cencirani pružaoci usluga socijalne i dječje zaštite

Cilj 2: Integracija u obrazovanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
4.2.1.	Kreiranje programa aktivne politike zapošljavanja za lica sa invaliditetom	- Najmanje jedan javni poziv za programe APZ- a;	100.000,00 €	ZZZCG

		- Uključeno 25 lica sa invaliditetom		
4.2.2.	Sprovođenje procjene invaliditeta u okviru komisije za profesionalnu rehabilitaciju	- Broj rješenja o statusu lica sa invaliditetom i procentu invaliditeta	170.000,00€	ZZZCG/ Komisije za profesionalnu rehabilitaciju
4.2.3.	Sprovođenje mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom	- 450 lica sa invaliditetom obuhvaćeno mjerama	500.000,00€	ZZZCG/ Licencirani izvođači profesionalne
4.2.4.	Finansiranje grant šema za podsticanje zapošljavanja lica sa invaliditetom	- Broj odobrenih projekata. - Uključeno 500 lica sa invaliditetom	3.000.000,00€	ZZZCG
4.2.5.	Unapređenje zapošljavanja lica sa invaliditetom kroz subvencionirano zapošljavanje lica sa invaliditetom	- Broj lica uključenih u subvencionirano zapošljavanje	4.500.000,00 €	ZZZCG
4.2.6	Podrška razvoju preduzetništva za lica sa invaliditetom	- Broj odobrenih kredita	30.000,00 €	ZZZCG
4.2.7.	Izrada novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	- Donešen Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	Nisu potrebna finansijska sredstva	MRSS

Cilj 3: Uključivanje društveno ranjivih grupa na tržište rada

	Aktivnosti 2020	Indikatori rezultata	Finansijska procjena	Nosilac aktivnosti/ partnerska institucija
4.3.1.	Realizacija programa obrazovanja, za sticanje stručne kvalifikacije za RE populaciju	- najmanje 30 nezaposlenih lica uključeno u programe obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije - Udio lica uključenih u programe koja su stekla zaposlenje nakon šest mjeseci	20.000,00 €	ZZZCG
4.3.2.	Realizacija programa javnih radova za RE populaciju	- najmanje 20 nezaposlenih lica uključeno u programe javnog rada	30.000,00€	ZZZCG

DIO IV. Finansijski okvir za realizaciju aktivnosti Akcionog plana

Finansijski okvir za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu, definisan je u skladu sa Predlogom Zakona o budžetu Crne Gore za 2020. godinu po pojedinim institucijama. Sredstva su iskazana kod onih institucija za čije aktivnosti je opredijeljen i najveći obim sredstava, i to:

- ✓ Sredstva planirana kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.....11.245.000,00€
- ✓ Sredstva opredijeljena kod Ministarstva ekonomije.....1.950.000,00 €
- ✓ Ministarstvo prosvjete:
 -planirana sredstva.....226.085.86€
 - sredstva za sprovođenje Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem.....7.500.000,00 €
- ✓ Ministarstvo rada i socijalnog staranja
 - planirana sredstva.....50.000,00€
 - kofinansiranje za sprovođenje mjera iz Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku 2015-2017.....627.940,06€
- ✓ Sredstva iz IPA fondova.....3.558.326,98€
- ✓ Ukupno: 25.159.352,90€

Napomene: Sredstva su indikativna. Pojedinim aktivnostima Akcionog plana zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2020. godinu u okviru tabelarnog prikaza nedostaje finansijska procjena, s obzirom da u trenutku izrade Akcionog plana ova informacija nije bila dostupna.